ATA SALYH (1908-1964)

Türkmenistanyň halk şahyry Ata Salyh 1908-nji ýylda Mary oblastynyň Murgap raýonynyň Şordepe obasynda garyp daýhan maşgalasynda eneden bolýar. Üç ýaşyny doldurmanka gözagyry keselinden göreçleri şikes tapýar we ol göreçlerinden mahrum bolýar.

Ata Salyh ýaşlykda düşbi, zehinli, bilesigeliji bolup gürrüňçi hem dessançy ýaşulularyň, ertekiçi mamalaryň gürrüňlerini diňläpdir. Halk arasynda giňden ýaýran “Görogly” eposy, Keýmir kör, Aldar Köse, Esen Polat, Myraly, Japbaklar hakyndaky ýiti şorta sözler, legendalar hem rowaýatlar şahyryň aň-düşünjesiniň ösmegine dünýägaraýşynyň terbiýelenmegine täsir edipdir.

Ata Salyh 11-12 ýaşlarynda goşgy düzüp başlaýar. Döredijilik işinde Ata Salyhyň hakyky mugallymlary Körmolla hem Mollamurt bolupdyr.

Şahyryň ilkinji goşgusy 1931-nji ýylda Maryda çykýan “Täze oba” gazetinde çap edilýär. Şahyr “Tokmak” žurnalynda hem-de “Sowet Türkmenistany” gazetiniň ýörite habarçysy bolýar.

Döredijilik işinde gazanýan üstünlikleri üçin A.Salyh 1934-nji ýylda SSSR Ýazyjylar birleşiginiň agzalagyna kabul edilýär. A.Salyh gözsüzligine garaman sowet halklarynyň edebiýatylar bilen yzygiderli tanyşyp durýar.

Şahyryň iň gowy goşgularyny öz içine alýan, 1939-njy ýylda çap edilen ýygyndysy oňa has-da uly abraý getirýär. Hökümet ony “Zähmet Gyzyl Baýdak” ordeni bilen sylaglaýar. Şol ýylda oňa “Türkmenistanyň halk şahyry” diýen hormatly at hem dakylýar.

Şahyr diňe bir ussat şahyr hökmünde däl, eýsem ertekiçi hökmünde meşhur bolupdyr. 1940-njy ýylda çykan “Dynç alyş wagtynda” atly ertekiler hem ýomaklar kitaby muňa mysaldyr. Türkmenistanyň edebiýatynyň ösmegine uly goşant goşan şahyr döredijiliginiň iň kämil wagtynda 1964-nji ýylda biwagt aradan çykýar.

Hökümet “Mähriban halkynyň hakyky hyzmatkäri bolan” Ata Salyhyň döredijilik we jemgyýetçilik işine ýokary baha berdi. Ol iki sany “Zähmet Gyzyl Baýdagy”, “Hormat nyşany”, “Gyzyl ýyldyz” ordenleri hem-de medallary, TSSR Ýokary Sowetiniň Prezidiumynyň Hormat hatlary bilen sylaglanyldy. Ata Salyh Türkmenistanyň Sowet edebiýatynda satiranyň we ýumoryň ösmeginde goşant goşdy. Onuň “Elhepus”, “Boljak däl”, “Şagal bilen horaz”, “Kädiniň gülküsi”, ýaly basnýalary muňa mysaldyr.

Gülşirin BEKDURDYÝEWA
Daşoguz welaýatynyň

Все права защищены

22.11.2024

Beki Seýtäkow adyndaky mugallymçylyk mekdebiniň talyby

Все права защищены